

Notat

Prosjekt Flomsikringstiltak Nesbyen	Prosjektnummer (Sweco) 10243498	Dato 10.04.2026
Kunde NVE/Nesbyen kommune	Utarbeidet av Sweco Kjell Huseby	Kontrollert av Lene Berge
	Signatur	Signatur

Detaljregulering for flomsikring på Nesflata

Fagnotat naturmiljø

1 Innledning

NVE arbeider med planer for flomsikring i Nesbyen. Flomsikringens mål er å beskytte bebyggelse på Nesflata mot 200-års flom. Som følge av en slik flomsikring, vil ulike typer arealer bli påvirket.

Nesbyen kommune arbeider med forslag til detaljreguleringsplan for flomsikringen. Planforslaget omfatter arealer i nærheten av flomsikringstiltaket og forslag om omdisponering av arealer. Planavgrensningen ved 2. gangs høring vises i Figur 1.

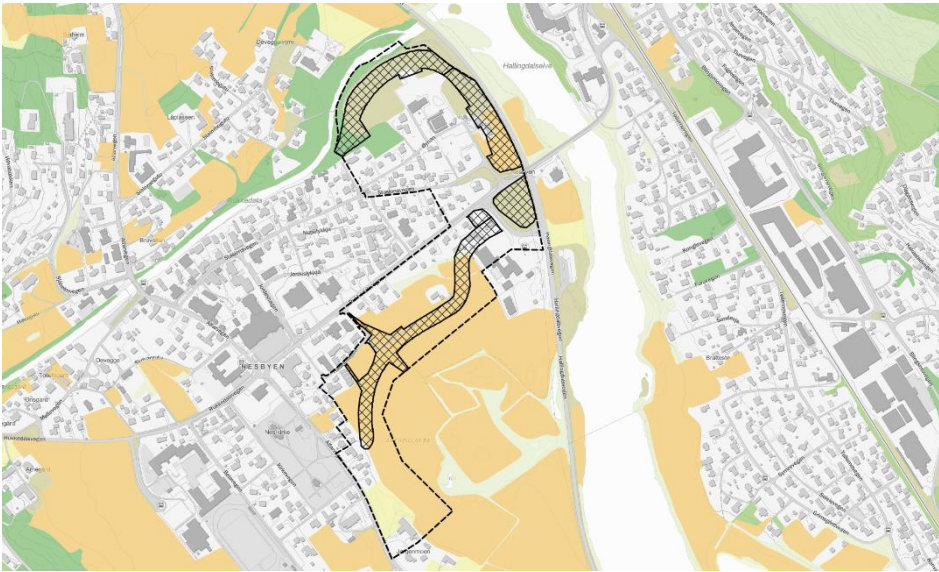
Flomvullen berører dyrka jord, tettbebygde områder/hager, skrotmark, veger/vegkanter og et område som har vært benyttet som markeds plass o.lign.

Planforslaget ble behandlet av Nesbyen kommunestyre 27. mars 2025 og vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn fra 11. april til 8 juni 2025. Planforslaget var til 2. gangs behandling i Nesbyen kommunestyre 19. mars 2026 og er revidert etter samsvar med vedtak i sak 17/2026.

Dette notatet inneholder beskrivelse av naturverdier i planområdet og er basert på informasjon i offentlig tilgjengelige databaser supplert med undersøkelser og registreringer utført av Norconsult v/Audun Brekke Skrindo høsten 2024 (Norconsult 2025) og sommeren 2025. Videre inneholder notatet virkninger av det reviderte planforslaget på naturverdier i området samt forslag til skadereduserende tiltak.

Avslutningsvis gjøres en vurdering av forholdet til prinsippene i Lov 2009-06-19-100 om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven), §§ 8 - 12.

Notatet omhandler ikke hvordan flomsikringen påvirker naturverdier under flom.

Figur 1. Planavgrrensning for detaljreguleringsplanen og foreslått trase for flomsikringen, Nesflata.

Det planlegges å bygge en flomvoll rundt deler av bebyggelsen på Nesflata. Se Figur 1. Ved parallellføring med RV 7 planlegges også en kombinasjonsløsning flomvoll/nødrampe for RV 7. (For bruk under flomhendelser som medfører mye vann i kjørebanelen under brua.)

2 Foreslått arealbruk

Planforslaget inneholder flere arealbruksformål som kan medføre endringer av dagens forhold.

Planforslaget inneholder areal til

- Bebyggelse og anlegg (Boligbebyggelse frittliggende småhus, Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting, Næringsbebyggelse, Bebyggelse og anlegg kombinert med andre angitte formål)
- Samferdsels- og teknisk infrastruktur (Veg, Kjøreveg)
- Grønnstruktur (Vegetasjonsskjerm, Grønnstruktur kombinert med andre angitte hovedformål-Flomvoll)
- LNFR (Jordbruk)
- Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (Naturområde i sjø og vassdrag)

Arealbruksformålet for selve flomvollen er «Grønnstruktur kombinert med annet angitt formål» og «Bebyggelse og anlegg kombinert med andre angitte formål». Avgrensningen av flomvollens areal framkommer i Figur 1.

2.1 Grønnstruktur kombinert med andre angitte hovedformål. Flomvollen

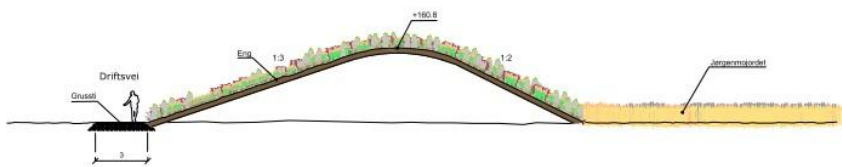
Flomsikringen planlegges som en flomvoll med normalprofil som vist i Figur 2. Fysisk størrelse (ferdig voll):

- Total lengde flomvoll: 1250 - 1300 m
- Flomvollens normaltverrsnitt (Eksempel Jørgenmojordet): Høyde 3 - 4 meter (varierer ut fra terrenghøyde dagens terreng).

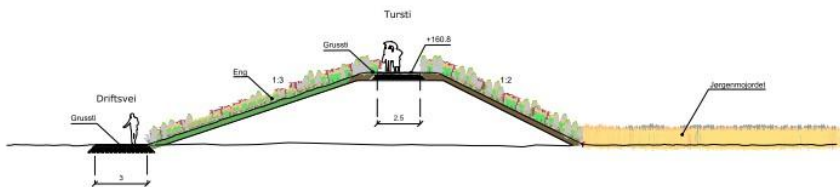
På toppen av flomvollen anlegges en 2,5 m bred turveg. Sidehelning: Vannsiden 1:2, luftsiden 1:3. På luftsiden anlegges driftsveg (3 meter) og grøft (1 meter). Totalbredden på arealbeslaget vil variere mellom ca. 28 og ca. 40 meter avhengig av høydeforskjell mellom dagens terreng og vollens topp.

- Avkjørselen fra RV7 foreslås hevet (i dagens trase), slik at avkjøringsvegen også legger beslag på noe areal her.

Vollen bygges opp med fyllmasser/steinmasser og en tett kjerne. Hele vollen dekket til med finmasser og toppdekke av egnede masser for revegetering. På strekninger utenfor Jørgenmojordet, kan helningsgrader mm og dermed arealbeslaget variere noe. Detaljert beskrivelse av vollens oppbygging og nøyaktig arealbeslag, inkl. vegetasjonsdekke o.l. vil bli utarbeidet i detaljprosjekteringen.

Prinsippitt B-B Flomvoll med tursti ved Jørgenmojordet
M:1:100 (A3)

Figur 2. Flomvollens normalprofil på Jørgenmojordet – ved 3 meters høyde over dagens terreng. Merk: ca. 4 meter bred flate på topp. (Høyden over dagens terreng vil variere).

2.1.1 Anleggsfasen for bygging av flomsikringen

Byggingen av flomvollen vil foregå ved hjelp av tunge anleggsmaskiner med stort marktrykk. I tillegg til selve flomvollen, skal det også etableres dreneringssystemer og pumpestasjoner på luftsiden av vollen. Dette gjøres for å kunne pumpe ut vann som trenger gjennom permeable masser under vollen. Transport og maskinarbeidet vil i hovedsak foregå i selve flomvolltraseen. Det er likevel aktuelt med en breddeutvidelse på ca. 15 meter på luftsiden og 5 meter på vannsiden av vollen for anleggsgjennomføringen.

Riggplass. For bygging av flomvollen og annen infrastruktur er det behov for flere riggplasser til lagring av materialer, maskiner og masser osv. Et av de

aktuelle områdene ligger på dyrka jord ved atkomstveien til Jørgenmojordet ved Halandsvegen. Dette arealet er 3,2 daa og er identisk med arealet som foreslås til offentlig og privat tjenesteyting (o-T1). Markedsplassen foreslås også som riggplass.

2.2 Vegetasjonsskjerm

På vannsiden av flomvollen i nord, langs Rukkedøla, foreslås det en vegetasjonsskjerm mellom flomvollens fot og elvekanten (VS). Dette vil sikre en velfungerende kantvegetasjon i samsvar med vannressurslovens krav.

2.3 Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting

Flomvollens slake kurvatur betyr at det blir restarealer av dyrka jord o.a. på luftsiden av vollen mellom bebyggelsen og vollen, som det vil være vanskelig å drive rasjonelt, moderne jordbruk på. I planforslaget er to av disse arealene foreslått regulert til «bebyggelse for off. eller privat tjenesteyting»: o-T1 og o-T2, hhv. 3,2 og 3,5 daa.

2.4 Næringsbebyggelse

Flomvollen foreslås plassert i utkanten av markedsplassen mot Rukkedøla og kantvegetasjonen langs elva. Resten av markedsplassen med utvidelse i sør og et restareal fra fulldyrka jord ved Øynan foreslås regulert til næringsbebyggelse (NÆ1). I tillegg foreslås to områder ved avkjørselen fra RV7 regulert til næringsbebyggelse (NÆ2 og NÆ3).

3 Naturverdier i planområdet

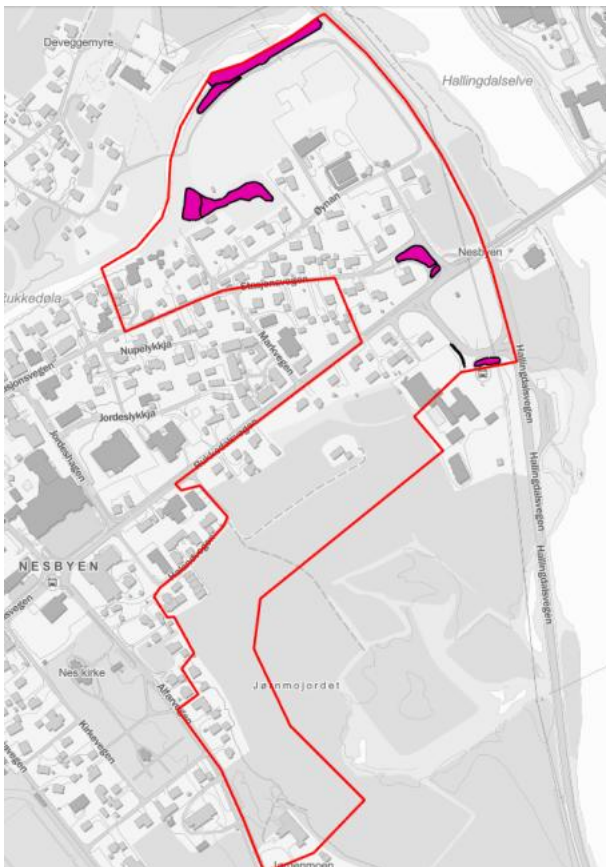
Innholdet i dette avsnittet er hentet fra Norconsults «Befaringsnotat naturverdier i Nesbyen», datert 06.02.2025. (Norconsult 2025a) og «Naturkartlegging nedre Rukkedøla» (Norconsult 2025b) samt informasjon fra Audun Skrindo (pers. medd.) etter befarung august 2025.

Resultatene av naturtypekartleggingen og artsregistreringer er offentliggjort gjennom nettportaler hos Miljødirektoratet og Artsdatabanken.

3.1 Naturtyper

Hele planområdet er kartlagt i felt sesongen 2024 (Norconsult 2025). Kartleggingen er gjort i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (Miljødirektoratet 2021). Kartleggingen som er utført er en utvalgskartlegging, der kun arealene som tilfredsstillter kriteriene for en «Naturtype» etter Miljødirektoratets instruks er kartfestet.

Det ble funnet 6 områder med slike naturtyper. Se Figur 3.

Figur 3. Oversiktskart: Kartlagte naturtyper i planområdet for flomsikring i Nesbyen. Kartlagte naturtyper i henhold til Miljødirektoratets instruks vises i rosa.

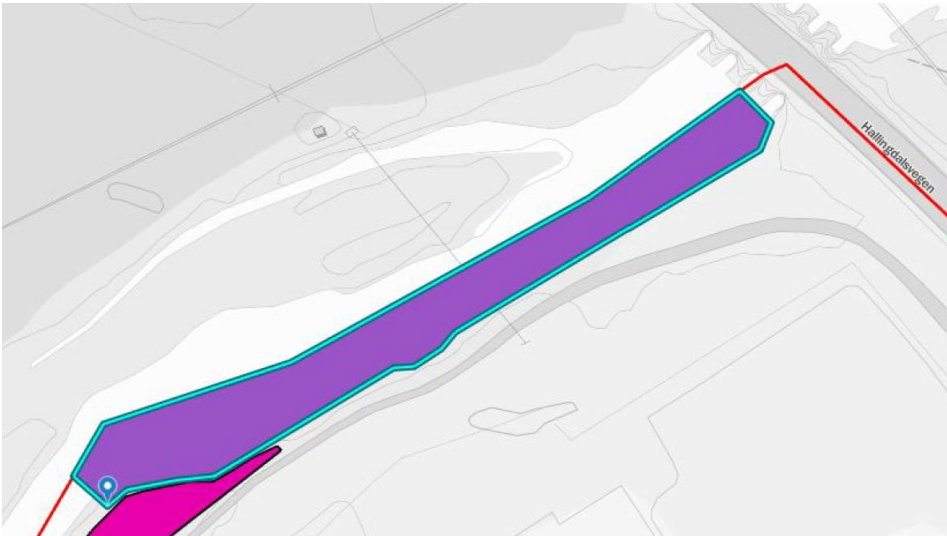
3.1.1 Naturtypen «Åpen flomfastmark»

Naturtypen er helt avhengig av aktiv vannføring fra elver som varierer i intensitet gjennom året. Fastmarken er stadig utsatt for erosjon og påleiring av mineralmateriale og blir jevnlig satt under vann. Naturtypen er **nær truet (NT)** på norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018).

Flomfastmark Nedre Rukkedøla

Dette området er sterkt påvirket av dagens vannføring i Rukkedøla. Arealet er et oppsamlingsareal for stein- og grusmasser som flommer i Rukkedøla har ført ned til de flatere arealene av elva. Trær og busker har ikke klart å etablere seg i dette arealet, se Figur 4.

Ved normal vannføring tørrlegges tilnærmet halve elveløpet. Arealet har lite eller ingen vegetasjon, grunnet kort tid siden siste flom og at massene antas å bli oversvømt jevnlig.

Figur 4. Flomfastmark Nedre Rukkedøla

3.1.2 Naturtypen «Flomskogsmark»

Flomskogsmark er oppført på norsk rødliste for naturtyper som **sårbar (VU)** og er en naturtype med sentrale økosystemfunksjoner. Naturtypen utvikles på arealer som oversvømmes ofte/årlig. Dersom flommer uteblir, vil slike lokaliteter vokse igjen og endres til andre skogtyper og andre naturtyper.

Flomskogsmark – Nedre Rukkedøla

Et smalt område mellom elva og turstien er kartlagt som typisk flomskogsmark. Se Figur 5. Rukkedølas erosjon vasker vekk de deler av jordsmonnet som ikke bindes av røtter og steiner. Langs den andre kanten av flomskogsmarken går turvegen. I vest ble det etter ekstremværet Hans etablert en voll som skal beskytte bredden mot videre utgraving.

Kvaliteten på denne flomskogforekomsten er dårlig: Lite areal (0,6 daa), en ny liten voll (erosjonssikring) mot elva hindrer hyppige oversvømmelser, forekomst av fremmedarter (alaskakornell), mye «fremmedlegemer» i terrenget (klær, deler av møbler og annet avfall).

Figur 5. Flomskogsmark Nedre Rukkedøla

Flomskogsmark Øynan vest

Denne flate flomskogen grenser delvis til den åpne flomfastmarken, og ligger midt i løpet for tidligere oversvømmelse fra Rukkedøla (Figur 6) Tidligere var flomsonen bredere og Rukkedøla hadde flere vekslende øveløp (Figur 7). En nyetablert voll (etter ekstremværet Hans 2023) begrenser/hindrer i dag oversvømmelse av området.

Området nærmest Rukkedøla inneholder større og mindre steiner og grus som er avsatt under kraftige flommer i Rukkedøla. Øst i lokaliteten består overflatematerialet av finere masser. Større stein mangler på overflaten. Finmaterialet er ikke vasket bort, og vegetasjonen får feste i finere grus, sand og silt. Løvtrær dominerer tresjiktet, med noe innslag av gran. Dersom lokaliteten blir liggende uten flompåvirkning vil denne endres til en mer vanlig fastmarkskog.

Figur 6 Flomskogsmark Øynan vest

Figur 7 Flyfoto fra 1962 som viser tidligere flomløp i Rukkedøla. Rød ring markerer dagens flomskogsmark Øynan vest

3.1.3 Naturtypen «Eng-aktig - sterkt endret fastmark»

Naturtypen er en samlebetegnelse for artsrike eng-lignende habitat som opptrer utenfor jordbrukets kulturlandskap. Naturtypen er ofte resultat av planering, utfylling og lignende, og er en åpen engpreget vegetasjon dominert av gras og urter. Spredte busker og trær kan forekomme. Naturtypen holdes vedlike av ekstensiv slått eller beite i alle fall noen tiår. Dette fører til at artssammensetning og utseende minner om semi-naturlig eng. Naturtypen finnes oftest i forbindelse med vegkanter og vegskjæringer, men også ved flyplasser og plener. Naturtypen står ikke på rødlisten for naturtyper og den største verdien er potensialet for stort artsmangfold.

Eng-aktig – sterkt endret fastmark – Øynangropa

Dette området er en opparbeidet vegkant/vegskråning som blir skjøttet som en vegkant, altså en relativt ekstensiv slått i flere år. Artssammensetning og utseende minner om naturlig eng. Gras dominerer, men det finnes innslag av prestekrage, ryllik, blåklokke, rødkløver og andre arter som klarer seg godt i arealer som blir slått med jevne mellomrom.

Skråningen i denne lokaliteten er sørvendt, og gunstige forhold mht årsnedbør, solinnstråling og næringstilgang gir potensiale for ytterligere rikere artssammensetning. Se Figur 8.

Figur 8. Øynangropa

Eng-aktig – sterkt endret fastmark – Nesflata rasteplass 1

På en smal vegetasjonsstripe mellom avkjøringsvegen fra RV 7 og lade-stasjonen finnes naturtypen «eng-aktig - sterkt endret fastmark». (Figur 9.) Denne lokaliteten har egenskaper som vi finner langs en rekke vegkanter med skrint jordsmonn, gode lysforhold og veldrenert grunn.

Lokaliteten er begrenset av tettere buskvegetasjon i nord og asfalt i sør. Skjøtselsregimet med hyppig «kantslått» opprettholder artsmangfoldet, og dersom slått opphører er det sannsynlig at naturtypen vil gro igjen og forsvinne.

Eksempler på arter som vokser her er fuglevikke, nyseryllik, rødkløver, svever, blåknapp og prestekrage.

Lokaliteten er smal og lang (64 m²). Massene kan inneholde en verdifull frøbank.

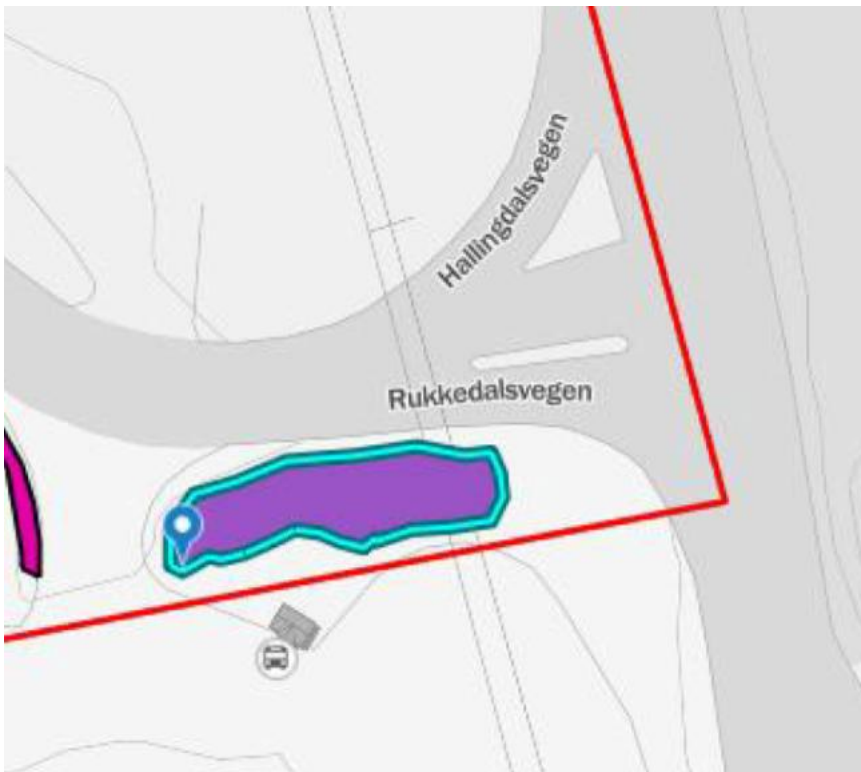
Figur 9. Nesflata rasteplass 1

Eng-aktig – sterkt endret fastmark – Nesflata rasteplass 2

Denne lokaliteten ligger også ved avkjøringsvegen fra RV 7, rett øst for forrige lokalitet. Figur 10. Naturtypen ligner den forrige, men overflaten ligger lavere i terrenget og har noe mer fuktighet i bakken. Artsutvalget er omtrent det samme som i forrige lokalitet. Arealet er noe preget av at det har ligget inn til en sentral plass for transport med mye menneskelig aktivitet. Grunnen kan være noe forurenset, og det var flere fremmedgjenstander på arealet.

Likevel klarer flere eng-arter å vokse her. Eksempler på arter er engsyre, skogstorkenebb, fuglevikke, nyseryllik, rødkløver, svever og prestekrage.

Overflatemassene kan inneholde en verdifull frøbank.

Figur 10. Nesflata rasteplass 2

3.2 Arter

3.2.1 Truede arter

Fram til november 2024 er det registrert 12 truede fuglearter (Norsk rødliste for 2021) innenfor foreslått planavgrensning. Artene fordeler seg på kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) eller sårbar (VU). Det er gjort 45 observasjoner av disse artene i nyere tid, der de aller fleste registreringene fant sted mellom 2011 og 2018. (<https://artskart.artsdatabanken.no/#map>)

- grønnfink (VU)
- gulspurv (VU)
- granmeis (VU)
- dvergdykker (EN)
- storspove (EN)
- svartrødstjert (EN)
- vipe (CR)
- gråmåke (VU)
- fiskemåke (VU)
- sothøne (VU)
- fiskeørn (VU)
- sandsvale (VU)

Dette er fuglearter som er registrert her over flere år. Noen av dem har tilhold her over lengre perioder, mens andre arter besøker området under trekk.

I Artskart finnes også eldre funn av tre rødlistede karplanter: Smånøkkel (VU), dvergforglemmegei (VU) og muserumpe (EN). Disse tre registreringene er gamle og geografisk unøyaktige, men godt dokumentert.

Smånøkkel er en liten ettårig plante i nøkleblomfamilien. Den er registrert to ganger i Nesbyen. Den ene er registrert i Nesbyen sentrum i 1986 og den andre «...henimod Rukkeelvens udløb...» i 1907.

Dvergforglemmegei befant seg «...på Svenkerud hotell, i smal rabatt mellom parkeringsplass og gate...». Observasjonen antas å være rett i nærheten av det som tidligere var Svenkerud hotell, som omtales som «sentrumsgården» på Nesbyen. Observasjonen er ikke oppdatert med nyere kunnskap etter 1987 (Norconsult 2024).

Muserumpe er ei 3–10 cm høy, ettårig og gulgrøn plante i soleiefamilien. Funnet er fra 1987 er lagt inn med samme detaljerte beskrivelse som dvergforglemmegei («... på Svenkerud hotell, i smal rabatt mellom parkeringsplass og gate...»). Observasjonen er ikke verifisert eller oppdatert med nyere kunnskap siden 1987.

Sommeren 2025 ble disse lokalitetene oppsøkt for å se etter artene. Ingen av de tre artene ble funnet, og vi antar at de ikke finnes der.

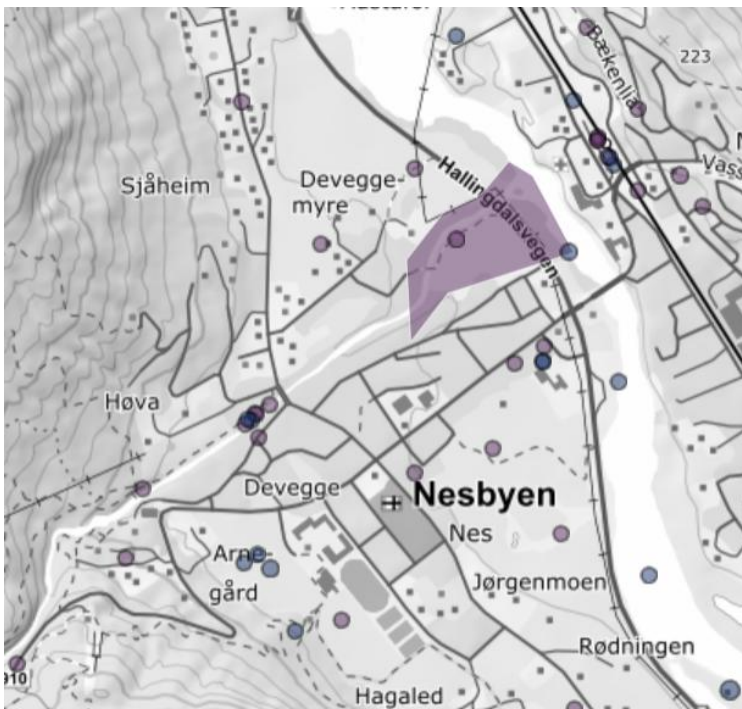
3.2.2 Fremmede arter

Forekomster av fremmede arter i Norge er omfattende. De fremmede artene er kategorisert etter hvilke økologisk risiko de representerer, dvs. hvor stor faren for spredning er (invasjonspotensiale) og hvor stor økologisk effekt de har. Artene er vurdert til én av følgende risikokategorier: ingen kjent risiko: NK, lav risiko: LO, potensielt høy risiko: PH, høy risiko: HI og svært høy risiko: SE. Arter

i kategoriene «svært høy risiko» (SE) og «høy risiko» (HI) er det spesielt viktig å unngå spredning av.

Det er påvist flere fremmede arter på Nesflata. De fleste av disse registreringene er gjort i 2020, 2024 (Norconsult 2024 og <https://artskart.artsdatabanken.no>):

- Kanadagullris (SE)
- Hagelupin (SE)
- Blankmispel (SE)
- Rødhyll (SE)
- Alaskakornell (SE)
- Syrin (SE)
- Platanlønn (SE)
- Bladfaks (SE)
- Ullborre (SE)
- Sibirertebusk (HI)
- Vinterkarse (NR)

Figur 11. Lokalisering av fremmedarter på Nesflata

Miljødirektoratet har utarbeidet en liste som prioriterer hvilke arter som utgjør en så stor risiko at tiltak for å redusere ytterligere spredning alltid skal gjennomføres (høyrisikoarter) ved massehåndtering. I tillegg er det laget en liste med arter med lavere risiko hvor det skal gjøres en kost-/nytte-vurdering av innsatsen ved eventuell bekjempelse i forbindelse med massehåndtering.

Artene kanadagullris og hagelupin utgjør en svært høy risiko for spredning. Kanadagullris er funnet i en av evjene ved Jørgenmojordet i 2013. Hagelupin er funnet ved Halandsveggen (2024) og på Hallingsmarken (2020). Kartet i Figur 11 viser lokaliseringen av funnene (<https://artskart.artsdatabanken.no>).

Det kan ikke utelukkes at disse artene har større utbredelse enn dette viser.

De øvrige artene utgjør en lavere risiko.

4 Planens påvirkning på naturmiljø

Naturmiljøet kan bli påvirket på ulike måter ved ulike tiltak:

- arealbeslag
- fragmentering av leveområder
- fremmede organismer
- forurensning (inkl. støy og lys)
- økt aktivitet (forstyrrelse)
- kanteffekter
- klimaendringer

Etablering av en flomvoll rundt Nesflata vil kunne påvirke naturmiljøet i negativ retning som følge av arealbeslag, fragmentering og/eller spredning av fremmede arter. Flomvollen endrer ikke tilstanden permanent i betydelig grad i området mht. forurensning, økt menneskelig aktivitet eller kanteffekter.

Når det gjelder klimaendringer med økning i nedbør og flomhyppighet, vil flomvollen medføre høyere vannstand nord for Rukkedøla under store flomhendelser: Flommer med gjentakelsesintervaller på 50 år eller mer. Vi har i dette notatet ikke vurdert påvirkning på naturmangfoldet som skyldes høyere vannstand i Hallingdalselva eller Rukkedøla.

4.1 Påvirkning på naturtyper

Planen vil berøre arealer med naturtypene «flomskogsmark» og «eng-aktig sterkt endret fastmark».

- Flomskogsmark er vurdert som en sårbar naturtype (VU) med «Middels verdi» (KU-metode).
 - o Nedre Rukkedøla. Foten av flomvollen planlegges langs sørsida av turvegen og grenser inn til arealet som inngår i anleggsbeltet (Midlertidig bygge- og anleggsområde). Lokaliteten inngår som en viktig del av kantvegetasjonen langs Rukkedøla og er regulert til arealbruksformålet «Vegetasjonsskjerm». Naturtypenlokaliteten sikres ekstra med «Hensynssone 560 Bevaring naturmiljø». Påvirkning: Ubetydelig endring. Konsekvensen er ubetydelig.
 - o Øynan vest.. Denne lokaliteten er i ferd med å utvikle seg til mer vanlig skogsmark fordi flomvann fra Rukkedøla er ledet bort av en liten voll. Verdien av naturtypen er derfor redusert. Flomvollen vil legge beslag på en liten del av denne lokaliteten, og resten av området vil ligge på «luftsiden» av vollen. Se Figur 6. Påvirkningen vurderes som noe forringelse siden området allerede har vært uten hyppig flompåvirkning i flere år. Konsekvensen for naturtypen er derfor ubetydelig med noe miljøskade.
- Eng-aktig sterkt endret fastmark. Naturtypen vurderes ikke å ha noen nasjonal eller regional verdi.
 - o Nesflata rasteplass 1: Ved heving av avkjøringsvegen fra Rv 7 vil fylling beslaglegge og ødelegge dagens vegkant med denne naturtypen. Planen vurderes å ha ubetydelige konsekvenser for naturmiljø her.
 - o Nesflata rasteplass 2: Anleggsarbeidet i forbindelse med heving av avkjøringsvegen vil sannsynligvis føre til at dette arealet blir ødelagt. Planen vurderes å ha ubetydelige konsekvenser for naturmiljø her.

4.2 Påvirkning på registrerte truede arter

4.2.1 Fugl

Etableringen av flomsikring vil berøre areal typer som noen av disse artene benytter. Dette gjelder spesielt storspove (EN), vipe (VU) og sothøne (VU), der tiltaket medfører inngrep på landbruksjord og i flomskogsmark. Det permanente arealbeslaget av vollen vil redusere habitatene for disse artene med en liten andel av totalt landbruksareal og ubetydelig areal av flomskogsmarken. Påvirkningen vurderes som ubetydelig for artene. Konsekvensen vurderes som ubetydelig.

For artene grønnfink, gulspurv, svartrødstjert og sandsvale vil anleggsarbeidet kunne påvirke hekkesesongen ved økt støy eller trafikk, særlig i kantvegetasjonen langs Rukkedøla. De samme artene vil kunne returnere og gjenbruke arealene når arbeidet er utført. Skader på vegetasjonen kan få betydning for en liten del av skog og kratt langs elva og vil etter få år oppnå samme habitatkvalitet som i dag. Konsekvensen vurderes som ubetydelig.

4.2.2 Karplanter

De tre rødlistede karplanteartene smånøkkel, dvergforlemmegei og muserumpe er ikke funnet under befarig i planområdet i 2025. Vi går ut fra at disse artene ikke lenger finnes der, og planforslaget vil ikke ha noen konsekvens for disse artene (Audun Skrindo, pers. medd.).

4.3 Påvirkning på utbredelse av fremmede arter

Håndtering og flytting av masser som inneholder frø eller plantedeler (røtter, stengelbiter og lignende) kan medføre uønsket spredning av uønskede, fremmede arter. Både kanadagullris og hagelupin har stor spredningsevne og frøene har lang levetid. Spredning av disse artene har stor negativ påvirkning på naturmangfoldet ved at de utkonkurrerer mange stedegne arter.

Det er derfor viktig å ha god, oppdatert kunnskap om forekomster av fremmede arter i flomvollens influensområde.

5 Forslag til skadereduserende tiltak

Ved etablering av vegetasjon på flomvollen kan naturmangfoldet i området styrkes. En veksling mellom stedegen engvegetasjon, buskfelt og trær, øker mangfoldet av habitater for fugl og andre organismer. For eksempel på vannsiden av flomvollen ved markedsplassen vil en slik vegetasjon øke arealet med kantvegetasjon langs Rukkedølas nedre del. På vollen ved Jørgenmojordet kan vegetasjon med insektvennlige arter, øke innslaget av pollinerende insekter, osv.

Dersom det gjøres nye funn av truede plantearter i flomvollens trase, bør det gjøres en risikoanalyse med eventuelle tiltak for å unngå fare for skade på forekomsten. Tiltak kan være flytting av individer til trygge vokseplasser.

Ved håndtering av masser på områder hvor det er eller blir registrert hagelupin, kanadagullris eller andre arter med stor risiko, må disse massene isoleres og ikke benyttes på vollen.

5.1 Naturtyper

5.1.1 Flomskogsmark nedre Rukkedøla

Denne lokaliteten vil ligge på «vannsiden» av flomvollen. Ved å senke høyden på den nye lille vollen i Rukkedølas høyre elvebredd, kan det slippes noe flomvann inn på dette arealet. Med et slikt tiltak og mindre tilrettelegging kan det utvikles en naturlig flomskogsmark på et noe større areal her. Dette bør vurderes nærmere under detaljprosjekteringen.

5.1.2 Eng-aktig sterkt endret fastmark

Vegkantlokalitetene ved avkjøringsvegen fra Rv 7 med denne naturtypen, vil bli ødelagt av anleggsarbeidet for å heve vegen. Vekstjordsjiktet på disse lokalitetene bør tas av, mellomlagres og gjenbrukes som toppsjikt på den nye vegfyllinga. På den måten vil planterestene, frøbanken og jorda bidra til å gjenskape den samme naturtypen på den nye vegfyllinga.

5.1.3 Fremmede arter

Forslaget til planbestemmelser inneholder bestemmelser for å hindre spredning av fremmede arter: Det skal ikke plantes arter eller brukes masser med frø eller planterester fra arter som er oppført i fremmedartlista. Og ved håndtering og mellomlagring av masser skal det forhindres introduksjon eller spredning av uønskede fremmedarter eller plantesykdommer.

For å oppfylle disse bestemmelsene, vil det være nødvendig å gjennomføre nye registreringer av fremmedarter i samme vekstsesong som anleggsarbeidet starter. Årsaken til dette er at noen av de fremmede artene har stor frøspredningsevne, og at nye forekomster fort kan oppstå.

6 Forholdet til Lov om forvaltning av naturens mangfold, §§ 8 - 12

Prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Vi har derfor vurdert hvordan planen forholder seg til disse prinsippene og bestemmelsene.

6.1 § 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om forekomster av naturtyper og arter i området er hentet fra offentlig tilgjengelige databaser, primært Naturbase og Artskart. I tillegg er det gjort egne kartlegginger og undersøkelser i vekstsesongene 2024 og 2025.

Nesbyen har ikke tidligere blitt kartlagt etter metoden Natur i Norge (NiN). Det er derfor foretatt egen kartlegging av naturtyper etter denne metoden spesielt for dette prosjektet høsten 2024 (Norconsult 2025). Kunnskapen om naturtyper i området vurderes derfor som svært godt og oppdatert pr. februar 2025.

Kartleggingstidspunktet (høst 2024) var litt for seint i vekstsesongen til å gjøre en komplett artskartlegging. Kunnskapen om forekommende arter er derfor primært hentet fra Artskart (<https://Artskart.artsdatabanken.no> - september 2024). Informasjon om de rødlistede karplantartene smånøkkel (VU), dvergforlemmegei (VU) og musrumpe (EN) er gamle og geografisk unøyaktige, men likevel godt dokumentert. Nærmere undersøkelser i planområdet ble derfor gjennomført sommeren 2025 og ingen av disse artene ble funnet.

Når det gjelder fuglearter, viser statistikk i Artsbanken over observasjoner i Artskart for årene 2020-2026 at Birdlife Norge totalt har gjort 7508 fugleobservasjoner i Nesbyen kommune, mot 5167 og 2782 i hhv Gol og Flå (nabokommuner) i de samme årene. Dette tyder på at observatører fra Birdlife Norge har foretatt og meldt inn relativt mange observasjoner fra Nesbyen de siste 5-6 år.

Derfor vurderes kunnskapsgrunnlaget om truede arter som svært godt.

Informasjonen om forekomster av fremmede arter er hentet fra Artskart og funn høsten 2024 (Norconsult 2025). Kunnskapen om høyrisikoartene (SE-artene) er viktigst for dette prosjektet, da etablering av flomsikring innebærer omfattende masseforflytninger og fare for spredning av uønskede arter. Artene kanadagullris og hagelupin er arter med svært stor risiko for spredning og som inngår i Miljødirektoratets liste over arter som det alltid skal gjøres tiltak for å unngå spredning. Registreringen i artskart av kanadagullris i Nesbyen er fra 2013 (ligger utenfor planområdet) og vurderes å være foreldet. Funnet av hagelupin er fra 2024. Disse artenes utbredelse endrer seg fra år til år.

Kunnskapen om fremmedartenes utbredelse vurderes ikke å være tilfredsstillende for tiltak i framtida, og bør oppdateres med feltregistreringer sommeren før anleggsarbeidet starter.

6.2 § 9 Føre-var-prinsippet

Forutsatt at kunnskap om forekomster av fremmedarter oppdateres og tas hensyn til, kan tiltaket gjennomføres uten vesentlig skade på naturmangfoldet.

Planforslaget inneholder bestemmelser som reduserer risikoen for spredning av fremmedarter.

6.3 § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Byggingen av flomvollen vil ikke skape nye vandringsbarrierer for arter eller medføre fragmentering av eksisterende habitater.

Flomvollen berører bare arealer som er preget av langvarig menneskelig aktivitet og vil ikke medføre ødeleggelse av verdifull natur.

Flomvollen etableres for å hindre framtidige skader på bygninger og infrastruktur på Nesflata ved store og sjeldne flommer (200-års flom). Flomvollen vil ikke medføre nye sesongvariasjoner i vannstand eller vannføring som påvirker vegetasjonen ved eller i Hallingdalselva eller Rukkedøla.

6.4 § 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Flomvollen vil ikke medføre miljøforringelse som innebærer kostnader.

6.5 § 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Lokaliseringen av flomvollen er gjort bl.a. for å redusere negativ påvirkning på verdifulle naturtyper eller arter.

Forslaget til planbestemmelser inneholder bestemmelser for å hindre spredning av fremmede arter: Det skal ikke plantes arter eller brukes masser med frø eller planterester fra arter som er oppført i fremmedartlista. Og ved håndtering og

mellomlagring av masser skal det forhindres introduksjon eller spredning av uønskede fremmedarter eller plantesykdommer.

Sammendrag

Naturverdier i området

Innenfor planområdet er det høsten 2024 kartlagt 7 lokaliteter med 3 forskjellige Natur i Norge (NiN) naturtyper, hvorav to av dem er oppført på Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018):

- Flomskogsmark (VU): 2 lokaliteter
- Åpen flomfastmark (NT): 1 lokalitet
- Eng-aktig – sterkt endret fastmark: 3 lokaliteter

Lokalitetene med flomskogsmark og eng-aktig – sterkt endret fastmark har dårlig lokalitetskvalitet, mens området med åpen flomfastmark har god kvalitet.

Det registrert 12 truede fuglearter i og like utenfor planområdet. Artene finner føde eller besøker arealer på Nesflata på trekk. Det er ikke registrert spesielt verdifulle arealer/habitater for disse fugleartene innenfor planområdet.

I Artskart er det registrert 3 truede karplantearter innenfor planområdet:

- Muserumpe (EN)
- Smånøkkel (VU)
- Dvergforglemmegei (VU)

Registreringene er fra 1986 og 1987. Ved undersøkelser i 2025 ble ingen av disse artene funnet innenfor planområdet.

Innenfor planområdet er det tillegg registrert forekomster av 10 fremmede arter med svært høy (SE) eller høy (HI) risiko. Kanadagullris og hagelupin er arter med svært høy risiko for uønsket spredning og som må følges nærmere opp i prosjektet med en oppdatert kartlegging og en påfølgende tiltaksplan mot spredning.

Planforslagets påvirkning på naturmiljøet

En liten del av lokaliteten med flomskogsmark ved Øynan vest vil bli beslaglagt av flomvullen og den resterende delen vil bli liggende på luftsiden av vullen. Det betyr at lokaliteten ikke vil få tilførsel av flomvann i framtida og vil utvikle seg til en fastskogsmark. Kvaliteten av lokaliteten er dårlig og konsekvensene av tiltaket vurderes som ubetydelig.

Flomskogsmarken Nedre Rukkedøla vil bli liggende på vannsiden av flomvullen og ikke bli påvirket av endringer i flomregimet. Lokaliteten kan kanskje få hyppigere tilførsel av flomvann dersom en nyetablert voll fjernes.

Truede arter som finnes i planområdet, vil ikke bli påvirket av planforslaget.

Etableringen av flomvullen vil berøre områder der det er registrert fremmedarter med svært høy og høy risiko for uønsket spredning, spesielt hagelupin og kanadagullris (SE). Massehåndteringen i anleggsfasen kan derfor medføre uønsket spredning.

Skadereduserende tiltak

Styrking av naturmangfoldet kan oppnås ved etablering av variert vegetasjon på flomvullen.

Planforslaget inneholder bestemmelser for å hindre spredning av fremmedarter.

Naturtypen flomskogmark ved nedre Rukkedøla kan få tilførsel av flomvann ved å fjerne en liten voll ved Rukkedølas elvekant, og dermed få en bedre utforming.

For å sikre artsmangfoldet i naturtypen «Eng-aktig sterkt endret fastmark», kan massene med frø og planterester fra dagnes forekomst fjernes, mellomlagres og gjenbrukes på en gunstig lokalitet på vollen.

Planen og forholdet til naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8 – 12

Kartlegging av naturtyper (NiN) ble gjennomført i 2024 og kunnskapen om naturtyper i området og påvirkningen av disse vurderes som svært godt. På grunn av gamle registreringer av de truede karplanteartene muserrumpe, smånøkkel og dvergforlemmegei, ble det gjennomført nye undersøkelser sommeren 2025. Ingen av artene ble funnet. Kunnskapen om truede arter vurderes derfor som meget godt.

På grunn av årvisse endringer av utbredelsen og spredning av fremmedarter med svært høy risiko for uønsket spredning, vil det være usikkerhet knyttet til artenes forekomster når anleggsarbeidet med flomvullen starter. Ny artsregistrering bør derfor gjennomføres i vekstsesongen før anleggsstart (jf. § 8).

Forutsatt at det gjøres artsregistreringer før anleggsfasen og at eventuelle funn tas hensyn til, kan tiltaket gjennomføres etter foreliggende plan uten skade for naturmiljøet. (Jf. § 9).

Flomvollens form og lokalisering medfører ingen barrieredannelse eller biotopfragmentering av betydning for utvikling av naturmangfold i området. Flomvullen vil ikke endre de vanlige, sesongvariasjonene vannstand og vannføring i Hallingdalselva eller Rukkedøla som bidrar til dagens økosystem med vannkant- og våtmarkvegetasjon i området (§ 10).

Flomvullen vil ikke medføre miljøforringelse som innebærer kostnader (Jf. § 11).

Lokaliseringen av flomvullen er gjort bl.a. for å redusere negativ påvirkning på verdifulle naturtyper eller arter. Ved vegetasjonsetablering på flomvullen og i planområdet for øvrig vil det bli brukt stedegne arter (Jf. § 12).

Referanser

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet (2026.03.26) fra <https://www.artsdatabanken.no/rodlisfefornaturtyper>

Artsdatabanken 2025. Artskart. Hentet fra <https://artskart.artsdatabanken.no/#map> Artskart. 2026.03.26.

Dr. Blasy – Dr. Øverland 2025. Flomsikring i Nesbyen kommune. Forprosjektrapport for sikring av Nesflata. 55.s

Miljødirektoratet 2021. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Veileder M 1930. 374 s.

Norconsult 2025a. Befaringsnotat naturverdier Nesbyen. 44 s.

Norconsult 2025b. Naturkartlegging nedre Rukkedøla. Naturtyper i forbindelse med regulering for ny flomsikring. 21 s.

Sweco 2018: Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. Rapport til Miljødirektoratet. 70 s.